

2025-09-02 Nr. NV-1997

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-926(2); 25-927(2); 25-928(2); 25-929(2) TAIS-25-7380(3); 25-7377(3); 25-7378(3); 25-7379(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 95, 95(1) IR 142 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO BEI KODEKSO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĮ PROCESĄ REGLAMENTUOJANČIŲ EUROPOS SĄJUNGOS IR TARPTAUTINĖS TEISĖS AKTŲ ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. X-1809 PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO DEVINTUOJU SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 12 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Teisingumo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-09-02	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
<p>Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 95, 95(1) ir 142 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo priedu įstatymo projektu (toliau – CPK projektas), Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 priedo pakeitimo ir papildymo devintuoju skirsniu įstatymo projektu (toliau – CPRESTTAII projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 12 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektu (toliau – VGTPĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) siekiama:</p> <ul style="list-style-type: none">
- užtikrinti 2024 m. balandžio 11 d. priimtos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1069 dėl asmenų, užsiimančių visuomenės dalyvavimo veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (Strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo) (toliau – Direktyva) nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę;
- tobulinti civilinio proceso teisinį reguliavimą, efektyvinant asmenų, kurie užsiima visuomenės dalyvavimo veikla sprendžiant viešojo intereso klausimus, apsaugą nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių. <p>Galiojančiame CPK jau yra dauguma Direktyva siūlomų apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų priemonių, tačiau siekiant visiškai įgyvendinti Direktyvą, atskiros CPK nuostatos modifikuotinos.</p>

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
<p>Įstatymų projektais siekiama sistemiškai užtikrinti galimybes fiziniams ar juridiniams asmenims, prieš kuriuos pradamas teismo procesas dėl jų užsiėmimo visuomenės dalyvavimo veikla, taikyti Direktyvoje numatytas procesines apsaugos priemones.</p> <p>CPK projektu siūloma: taikyti užstatą dėl numatomų proceso išlaidų, kurios gali apimti atsakovo patirtas teisinio atstovavimo išlaidas, ir žalos atlyginimą (CPK 95 straipsnis); anksčiau laiko at mesti akivaizdžiai nepagrįstus ieškinius (CPK 95(1) straipsnis); taikyti kitas teisių gynimo nuo piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų dėl visuomenės dalyvavimo priemones.</p> <p>CPRESTTAII projektu siūloma: apibrėžti taikymo sritį ir santykį su CPK nuostatomis, įtvirtinti sąvokų „visuomenės dalyvavimas viešojo intereso klausimais“, „viešojo intereso klausimas“, „piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesas dėl visuomenės dalyvavimo viešojo intereso klausimais“ apibrėžtis ir nuostatas dėl tarpvalstybinio pobūdžio bylų; įtvirtinti procesines apsaugos priemones asmenims, prieš kuriuos pradėtas teismo procesas dėl jų užsiėmimo visuomenės dalyvavimo veikla; įtvirtinti pagrindą atsisakyti pripažinti ir vykdyti ne Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimą, jeigu šis sprendimas priimtas tokia teismo procese, kuris, vadovaujantis CPK ir CPRESTTAII, laikomas akivaizdžiai nepagrįstu arba piktnaudžiaujamojo pobūdžio; įtvirtinti Lietuvos Respublikos teismų jurisdikciją nagrinėti atitinkamus asmenų ieškinius; įtvirtinti, kad ieškinyje, pareikštas tik dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų dėl teismo proceso ne Europos Sąjungos valstybėje narėje, atlyginimo, būtų nagrinėjamas supaprastinto proceso tvarka; nustatyti, kad informacija apie procesines apsaugos priemones ir teisių gynimo priemones, kuriomis gali</p>

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

pasinaudoti fiziniai ar juridiniai asmenys, užsiimančios visuomenės dalyvavimo veikla, ir informacija apie esamas paramos priemones viešinama Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

VGTPĮ projektu siūloma nustatyti atsakovui galimybę teikti valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į jo turtą ir pajamas, kai atsakovo prašymu galės būti taikoma akivaizdžiai nepagrįsto ieškinio ankstyvo atmetimo procedūra ir keičiamą VGTPĮ reguliavimą suderinti su CPK formuluotėmis.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Priėmus Įstatymų projektus, nenumatomas poreikis keisti kitus galiojančius įstatymus.

Direktyvos nuostatos turi būti perkeltos į nacionalinę teisę ir taikomos nuo 2026 m. gegužės 7 d., atitinkamai siūloma, kad Įstatymai įsigaliotų nuo šio termino.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymų projektai derinti su Kultūros ministerija, Teisėjų taryba, Nacionaline teismų administracija, Lietuvos advokatūra, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba, Vilniaus universiteto Teisės fakultetu, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetu, Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetu, Vytauto Didžiojo universiteto Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetu, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokykla, Žmogaus teisių organizacijų koalicija, Žmogaus teisių stebėjimo institutu, Nevyriausybinų organizacijų informacijos ir paramos centru, Nacionaline nevyriausybinių organizacijų koalicija, Žurnalistų profesionalų asociacija, Interneto žiniasklaidos asociacija, Vartotojų aljansu, Aplinkosaugos koalicija, Lietuvos žurnalistų sąjunga, Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymų projektai iš esmės suderinti su susijusiomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų Įstatymų projektas neturi (2025 m. rugpjūčio 26 d. išvada Nr. NV-1952).

2025 m. rugsėjo 2 d. tarpinstituciniame pasitarime pastabų ir pasiūlymų dėl Įstatymų projektų pateikta nebuvo.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymų projektai įtraukti į Seimo III (rudens) sesijos darbų programą.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas